

Otázka: Filosofie středověku, patristika, scholastika

Předmět: Společenské vědy, Filosofie

Přidal(a): xxx

Středověká filozofie

- ve 4. století došlo k definitivnímu prosazení křesťanství
- typickým znakem bylo střetávání antické filozofie (pohanská moudrost) a křesťanských myšlenek (zjevení)
- nejprve se čerpalo především z Platóna, díky arabským přepisům později i z Aristotela
- křesťanství ohlášeno jako jediné státní náboženství
- vulgáta = první latinský překlad Bible, sepsal sv. Jeroným na popud krále, určena pro prostý lid
- katolická církev přizpůsobuje učení své představě, že člověk žije pouze jednou a po smrti jde buď do nebe či do pekla, co ho může spasit je žít podle desatera a představa že Kristus sňal z něho jeho hříchy

Patristika

- ze slov pater (otec), církevní otcové jsou autoritou
- první fáze středověké filozofie, 2. – 8. století
- období první filozofické reflexe křesťanské víry a její vstřebávání i kritické vyrovnání se s antickou moudrostí
- církevní otcové se snažili konflikt řešit opovrhováním antické filozofie či objevováním křesťanství v ní
- gnóze – vyšší poznání, může dosáhnout až ke zření boha

Apolegetika

- křesťané pochází z nižších soc. vrstev, nemají velkou vzdělanost, přichází apologeti (filozoficky vzdělaní lidé) aby obhájili křesťanství u panovníků a vyšších vrstev

Dogmatika

- organizace postavená na dogmatech (nezpochybnitelné pravdy)

Systematika

- sv. Aurelius Augustinus= prvně proti křesťanství, poté díky modlitbám své matky se obrátil
- Bůh je nejvyšší princip, stvořil svět z ničeho
- nejvýznamnější církevní otec
- čerpal z Platóna (z novoplatonismu) - přepracoval ve prospěch víry
- pokládá základy křesťanské teologie (používaná 700 let), vysvětluje Dobro a Zlo (Dobro=Bůh, nejvyšší láska, krása a spravedlnost, člověk má dar svobodné vůle a ve světě kde existuje zlo-satanská říše, si může volit svou cestu)

Scholastika

- druhá fáze středověké filozofie, 9. - 15. století
- Vznik prvních univerzit a církevních škol, vyučuje se především teologie, ostatní filozofie má pouze podporovat církevní učení
- nejde o hledání pravdy, ale o obhajobu pravdy již zjevené
- scholastické metody, jak proniknout do systému filozofie (proniknout do pravdy a víry a přiblížit ji lidskému myšlení; dát pravdě uspořádanou podobu; fil. argumenty vyvrátit argumenty rozumu x víře)

Raná scholastika

- nejvyšší autorita – bible
- hlavní problém – spor o univerzálie
- rozdělení na myšlenkové směry
- realisté – Bůh stvořil svět, ale pojmenování už dali lidé
- nominalisté – Boží dílo je tak dokonalé, že Bůh stvořil vše již s veškerými jmény

Petr Abélard

- “obecniny jsou v jednotlivinách” – konceptualismus (střední proud)

Vrcholná scholastika

Albert Veliký

- polyhistor
- vytvářel summy (souhrn)
- nejvýznamnější – teologická (nedokončená)

Tomáš Akvinský

- nominalista
- krátce po své smrti prohlášen za svatého
- nejzásadnější postava křesťanské filozofie, jeho závěry se nezpochybňují
- novotomismus – oficiální křesťanská filozofie, používá se dodnes
- zdrojem poznání je víra i rozum (Víra je pravda zjevená – božská a filosofie je pravdou přirozenou)
- všechny otázky a odpovědi jsou obsaženy v Bibli
- pravé poznání lze uskutečnit pouze prostřednictvím víry
- podává pět důkazů existence Boha
  - vše má svou příčinu (existuje prvotní příčina)
  - Z pohybu (změny) lze usuzovat, že existuje prvotní impuls
  - věci existují nebo neexistují, to že existují, způsobuje nějaká nutnost
  - skutečnost je rozdělena dle stupňů dokonalosti, musí však existovat ten nejvyšší

stupeň

- v uspořádání věcí je smysl stejně jako ve směřování věcí, musí však existovat něco, co dané věci

Pozdní scholastika

- důraz na přírodní filozofii

Roger Bacon

- odpůrce scholastiky
- neodvolávat se svých autorit, ale vycházek z vlastních poznatků
- obviněn z čarodějnictví
- veškeré křesťanství je postaveno na filosofii AAA (Aristoteles, Averroes, Avicena)

William Occam

- slavný matematik a logik
- Occamova břitva – princip logické úspornosti, pravděpodobným autorem byl už Aristoteles
- pro vysvětlování určitého jevu nemá být použito více jevů, než je nezbytně nutné.